

Utredning av förskoleundervisningen på Kirjalaön

Inledning

Stadsfullmäktige har i samband med budgetbehandlingen 11.11.2024 gjort en ändring i budgetboken med texten: Möjligheten att bilda sammansatta klasser i Kirjala skola och Nilsbyn koulu så att de sammansatta klasserna består av förskolebarn och elever i åk 1 utreds. Beslutet binds till en separat behandling i stadsstyrelsen.

Chefen för småbarnspedagogik har ansvarat för utredningen. Kirjala daghems daghemsföreståndare, Kirjala skolas rektor, Nilsbyn koulus rektor och chefen för småbarnspedagogik har mötts för att ta fram olika modeller. Daghemsföreståndaren har diskuterat modellerna med förskolegruppernas personal och rektorerna har diskuterat modellerna med lärarna. Konsekvensanalysen för de olika modellerna innehåller en sammanfattning av samtligas tankar. Vårdnadshavarna till år 2020 och 2021 födda barn i Kirjala daghem bjöds till ett diskussionstillfälle. Hem och skolföreningarna har hörts via respektive skolas rektor.

Enligt lagen om grundläggande utbildning (628/1998) är kommunen skyldig att ordna förskoleundervisning året innan läroplikten uppkommer. Enligt lagen om småbarnspedagogik (2018/540) är kommunen skyldig att ordna kompletterande småbarnspedagogik före och efter den avgiftsfria förskoleundervisningen. Därför är det väsentligt att även den kompletterande småbarnspedagogiken inkluderas i utredningen.

Förskoleundervisningen är en del av småbarnspedagogiken. I dagens läge har 94 % av förskolebarnen i Pargas behov av kompletterande småbarnspedagogik. I Pargas har småbarnspedagogiken i regel öppet mellan kl 6.30 och 17, i enlighet med familjernas behov. Erfarenheten visar att behovet av kompletterande småbarnspedagogik ofta ändrar under verksamhetsårets gång. Verksamhetsåret 2025–2026 har samtliga barn i båda förskolegrupperna på Kirjalaön behov av kompletterande småbarnspedagogik. Båda gruppernas öppethållningstider är kl 6.30-17 nästan varje dag.

Elevprognosen visar att antalet förskolebarn minskar i båda språkgrupperna på Kirjalaön. Uppgifterna är tagna från elevprognoser uppdaterade 09/2022, 08/2023, 08/2024 och 8/2025. I en större barngrupp får barnen mer mångsidigt öva sina kompisfärdigheter, färdigheter för växelverkan och sociala färdigheter än i en liten grupp.

	2022-2023	2023-2024	2024-2025	2025-2026	2026-2027	2027-2028	2028-2029	2029-2030	2030-2031
Kirjala	7	6	6	7	0	4	4	1	3
Nilsby	9	12	5	9	6	4	6	7	7

Eftersom åk 1 och åk 2 bildar en årskurshelhet innehåller det ursprungliga uppdraget även åk 2. Förutom det ursprungliga uppdraget har två andra modeller för ordnande av förskoleundervisning och kompletterande småbarnspedagogik granskats:

- sammansatt klass för förskolebarn, elever i åk 1 och åk 2 med kompletterande småbarnspedagogik i skolans fastighet
- förskoleundervisningen och kompletterande småbarnspedagogik i daghemmet
- förskoleundervisningen och den kompletterande småbarnspedagogiken i skolans fastighet.

Den svenskspråkiga förskolegruppen har flyttat från Kirjala daghem till Kirjala skola i augusti 2012. Den finskspråkiga förskolegruppen har flyttat från Peikkorinteen päiväkoti till Nilsbyn koulu i augusti 2016.

Personalens behörighet

Formellt behörig att ge förskoleundervisning i en undervisningsgrupp som även består av elever som får grundläggande utbildning är den som enligt förordning om behörighetsvillkor för personal inom undervisningsväsendet (1998/986) är behörig att ge klassundervisning.

Formellt behörig att ge förskoleundervisning för en undervisningsgrupp i vilken det inte ingår elever som får grundläggande utbildning är den som har avlagt

- pedagogie kandidatexamen (småbarnspedagogik)
- barnträdgårdslärarexamen
- socialpedagog med studier för förskoleundervisning omfattande 15 sv eller 20 sv beroende på examensåret

Flera olika examina ger behörighet att arbeta som barnskötare inom småbarnspedagogik, bland annat grundexamen inom social- och hälsovårdsbranschen som innehåller examensdelar som ger kompetens i vård och pedagogisk verksamhet för barn och unga, småbarnspedagogik och familjeverksamhet.

Relationstalet i förskoleundervisningen och den kompletterande småbarnspedagogiken

Relationstalet är en lärare eller barnskötare och 7 barn. I en grupp med en lärare kan barnens antal vara 7, i en grupp med en lärare och en barnskötare kan barnens antal vara 14 och i en grupp med två lärare och en barnskötare kan barnens antal vara 21.

Då barnens behov av förskoleundervisning och kompletterande småbarnspedagogik är över 6 timmar / dag behöver även en liten grupp på 7 [eller färre](#) barn två anställda.

Personalens arbetstid i förskoleundervisningen och den kompletterande småbarnspedagogiken

Veckoarbetstiden för både läraren och barnskötaren är 38,25 timmar. I lärarens arbetstid ingår i medeltal fem timmar i veckan för planering, förberedelser och utveckling, s.k SAK-tid. Utöver detta behöver det för läraren reserveras arbetstid för föräldrasamarbete, nätverksmöten och dylikt.

Förskolegruppens personal behöver ha möjlighet till regelbundna gemensamma team möten. Personalen behöver också delta i småbarnspedagogikens lärarmöten, pedagogiska eftermiddagar och infomöten. Då förskoleundervisningen och den kompletterande småbarnspedagogiken ordnas i skolans fastighet behöver personalen även delta i olika möten i skolan.

Det är en utmaning att få personalens arbetstid att räcka till för arbete i barngruppen, planering, förberedelser och utveckling, teammöten, lärarmöten och pedagogiska eftermiddagar om förskolegruppens personal behöver täcka öppethållningstider på ca 10,5 timmar. Då förskoleundervisningen och den kompletterande småbarnspedagogiken ordnas i ett daghem existerar inte den här utmaningen.

Jämförelse av innehållet i läroplanerna för förskolan och åk 1

Undervisningen i förskolan ska vara helhetsskapande och bestå av lärområden av olika omfattning som genomförs på olika sätt. Lärområdena ska genomföras utgående från barnens intressen och de gemensamma mål som beskrivs i läroplanen. De gemensamma målen baserar sig på mål inom olika kunskaps- och färdighetsområden som är väsentliga i

förskolan och på målen för mångsidig kompetens. Leken och andra för barn naturliga sätt att arbeta och lära sig ska ligga som grund för lärande och all verksamhet (Läroplan för förskoleundervisningen, kap 4.3). När barnen leker lär de sig och gestaltar världen. Därför är lek i olika former central i förskoleundervisningen (Läroplan för förskoleundervisningen, kap 4.1).

Barnbarometern kartlägger åsikter hos 6–7-åriga barn som bor i Finland. Kartläggningen för år 2025 visar att barnens åsikt om förskolan är att leken är bäst. Slutsatsen i barnbarometern är att lek är barnens rättighet och borde ha en central roll i förskoleundervisningen. Barnbarometern är en kartläggning som gjorts på uppdrag av Barnombudsmannen.

I årskurs 1–2 blir förskoleundervisningens lärområden till läroämnen, men undervisningen kan fortsättningsvis i huvudsak vara helhetsskapande. Elevernas initiativförmåga, förmåga att arbeta tillsammans och förstå samband mellan olika företeelser stärks genom att man förverkligar olika mångvetenskapliga lärområden. Då uppstår också fler tillfällen till samarbete såväl med förskoleundervisningen som med de högre årskurserna. (Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen, kapitel 14)

Kompletterande småbarnspedagogik

Den kompletterande småbarnspedagogiken kan enligt lagstiftningen inte ordnas i skolans eftermiddagsverksamhets regi. Den kompletterande småbarnspedagogiken och eftermiddagsverksamheten kan samarbeta, men regionförvaltningsverket ställer sig kritisk till att slå ihop den kompletterande småbarnspedagogiken och eftermiddagsverksamheten för skolbarnen.

Inom den kompletterande småbarnspedagogiken behöver planen för småbarnspedagogik förverkligas och för varje barn utarbetas en individuell plan för småbarnspedagogik. Barnet behöver få stöd enligt planen för småbarnspedagogik. Läraren för småbarnspedagogik ansvarar för verksamheten inom den kompletterande småbarnspedagogiken. Läraren ansvarar också för uppgörandet av barnets individuella plan. För den kompletterande småbarnspedagogiken behöver man se till att personalens behörighetsvillkor fylls och att dimensioneringen av personalen är rätt.

Modeller för att ordna förskoleundervisning och kompletterande småbarnspedagogik

Uppdraget är att utreda möjligheten att bilda sammansatta klasser i Kirjala skola och Nilsbyn koulu så att de sammansatta klasserna består av förskolebarn och elever i åk 1. Enligt läroplanen bildar åk 1 och åk 2 en årskurshelhet och behöver därför ingå i modellen för den sammansatta klassen för förskolan och åk 1.

Sammansatt klass för förskolan, åk 1 och åk 2

Förskolan, åk 1 och åk 2 bildar en sammansatt klass. I klassen arbetar en lärare för nybörjarundervisningen.

I Nilsbyn koulu är det möjligt att bilda en sammansatt klass för förskolan, åk 1 och åk 2 då det enligt prognosen finns elever på varje årskurs. I Kirjala skola är det inte möjligt att bilda en fast sammansatt klass för förskolan, åk 1 och åk 2 då det inte varje år barns som deltar i förskoleundervisningen. Går man in för den här modellen behöver det för Kirjala skolas del bildas en flexibel modell där det är relevantatlet som avgör vilka årskurser som bildar en sammansatt klass.

Undervisningen inom förskoleundervisningen ska vara helhetsskapande medan undervisningen i åk 1 åtminstone till en del ska ske läroämnesvis. Detta betyder att två olika verksamhetssätt ska fungera jämsides. Läroplanen för förskoleundervisningen och läroplanen för grundläggande utbildningens åk 1 och 2 skiljer sig från varandra.

Den kompletterande småbarnspedagogiken ordnas i skolan och kräver en lärare som ansvarar för verksamheten samt barnets plan för kompletterande småbarnspedagogik. Om den kompletterande småbarnspedagogiken behöver ha öppet längre än 6 timmar per dag (inkluderar 4 timmar förskoleundervisning) krävs både en lärare och en barnskötare utöver nybörjarundervisningens lärare.

Den kompletterande småbarnspedagogiken kräver en lärare som arbetar 70 % och en barnskötare som arbetar 20 %. Kostnaden för en förskolegrupp med kompletterande småbarnspedagogik är ca 45 000 och ca 90 000 € för två grupper.

Konsekvenser	
Barn	Förskolebarnen får en tidigare inblick i skolarbetet. Det finns risk för att förskolebarnens behov av bland annat uppmärksamhet och närhet inte kan beaktas. Det finns risk att förskolebarnen inte orkar då verksamheten är skolliknande. Det finns risk att undervisningen för åk 1 och åk 2 blir på en lägre nivå än vad det borde vara.
Verksamhet	Kan verksamheten ordnas utifrån förskolebarnens behov och intresse? Kan läraren ordna en undervisning som för förskolebarnen behöver vara helhetsskapande och bestå av lärområden av olika omfattning och som genomförs på olika sätt? Samtidigt behöver läraren åtminstone till en del ordna läroämnesvis undervisning för eleverna i åk 1 och åk 2. För att kunna ordna undervisningen i enlighet med barnens behov behövs tillräcklig resursering i klassen. Kompletterande småbarnspedagogik behöver ordnas för de barn som behöver det.
Samhälleliga	Verksamheten ordnas enligt närserviceprincipen.
Ekonomiska (för båda grupperna)	Total årslön för två lärare inom småbarnspedagogik 72 800 € Total årslön för två barnskötare inom småbarnspedagogik 17 200 €

Förskolan och kompletterande småbarnspedagogik i daghemmet

Förskoleundervisningen och den kompletterande småbarnspedagogiken ordnas som smågruppsverksamhet i daghemmet. Vilket betyder att förskolegruppen är en del av daghemsgruppen och under en del av dagen jobbar förskolegruppen som en smågrupp med egen lärare. Vissa verksamhetsår är förskolebarnens antal nere i 1–4 barn och då behöver gruppen utvidgas med åtminstone 5 åringarna. För att förskolebarnen mera mångsidigt ska få öva sina kompisfärdigheter är det bättre ju större gruppen är. Med förskolegrupper på max 7-8 barn behöver endast en lärare anställas för förskolegruppen. För daghemsgruppens övriga 7-14 barn (beroende på barngruppens storlek) arbetar en lärare och vid behov en barnskötare eller socionom.

Då verksamheten ordnas i daghemmet behöver förskolegruppen inte ha anställt extra personal eftersom förskolegruppens personal inte behöver täcka hela öppethållningstiden.

Det krävs bra planering av samarbetet med skolan. Under regelbundna besök till skolans miljö bekantar sig barnen med skolans personal, utrymmen och tillvägagångssätt.

Inbesparingen är ca 43 000 € för en förskolegrupp och ca 86 000 € för båda förskolegrupperna.

Konsekvenser	
Barn	Barnet fungerar i en bekant lärmiljö. Barnet får ta del av en kvalitativ förskoleverksamhet. Mera tid och övning krävs vid skolstarten då verksamhetsmiljön och personalen inte är bekanta med barnen från tidigare.
Verksamhet	Kvaliteten på förskoleverksamheten är bra också då verksamheten ordnas i daghemmet. Samarbetet med skolan är mindre i jämförelse med samarbetet då förskolan och skolan finns i samma fastighet. Samarbetet med skolan kräver en bra planering.
Samhälleliga	Verksamheten ordnas enligt närserviceprincipen. En naturlig föräldrakontakt till skolan uteblir.
Ekonomiska (för båda grupperna)	Inbesparing av två barnskötares totala årslöner 86 000 €

Förskola och kompletterande småbarnspedagogik i skolan

Förskoleundervisningen och den kompletterande småbarnspedagogiken ordnas i skolans utrymme. Verksamheten har öppet kl 6.30 - 17, enligt familjernas behov.

I gruppen på max 7–8 barn behöver det arbeta en lärare och en barnskötare eftersom öppethållningstiden oftast är åtminstone kl 7-17. När gruppens lärare eller barnskötare är frånvarande behöver antingen en vikarie anställas eller så behöver barnen transporteras till daghemmet för en del av dagen eller hela dagen.

Ett smidigt samarbete med skolan är möjligt. Barnen bekantar sig med skolans personal, utrymmen och tillvägagångssätt. Samarbetet mellan förskolan och daghemmets 5-åringar kräver bra planering.

Kostnaden för en förskolegrupp är ca 43 000 € och 86 000 € för båda förskolegrupperna.

Konsekvenser	
Barn	Barnen bekantar sig med skolans personal, miljö och arbetssätt redan under förskoleåret. Barnet får ta del av en kvalitativ verksamhet. Tröskeln att börja skolan är lägre. Vid personalfrånvaro kan inte verksamheten ordnas i skolans utrymmen hela dagen, utan barnen behöver transporteras till daghemmet där en del av verksamheten ordnas. Under skolans lovtider flyttas barnen till Kirjala dagis.
Verksamhet	Barnen har större möjlighet att delta i skolans evenemang. Gruppen kan använda skolans utrymmen. Alkuinto verksamhet för förskolan, åk 1 och åk 2. Deltar i fadderverksamhet redan under förskoleåret. Samarbetet med småbarnspedagogiken kräver bra planering. Det är en utmaning att få personalens arbetstid att täcka hela öppethållningstiden så att det även finns rum för lärarens planeringstid och personalens diverse möten.
Samhälleliga	Verksamheten ordnas enligt närserviceprincipen. En modell som sammanför föräldrar med skolan redan före skolstart.
Ekonomiska (för båda grupperna)	Lönekostnad för två barnskötares totala årslöner 86 000 €

Avslutning

Eftersom lagen om småbarnspedagogik förutsätter att kommunen ordnar kompletterande småbarnspedagogik före och efter förskoleundervisningens 4 timmar kan Pargas stad inte välja bort den kompletterande småbarnspedagogiken. Lagen förutsätter vidare att en lärare inom småbarnspedagogik ansvarar för verksamheten och uppgörandet av barnens individuella planer. Därav kan man inte gå in för att ordna morgon- och eftermiddagsverksamhet för barnen.

Samtliga modeller har sina fördelar och nackdelar. Kvaliteten på verksamheten är inte beroende av var verksamheten är placerad, utan den är beroende av pedagogernas professionalitet. När förskoleundervisningen och kompletterande småbarnspedagogiken ordnas i skolans fastighet möjliggörs ett tätt samarbete med skolan och övergången från förskola till skola sker naturligt. Samtidigt innebär det extra löneutgifter då den kompletterande småbarnspedagogiken ska ordnas. När förskoleundervisning och kompletterande småbarnspedagogik ordnas i Kirjala daghem är samarbetet med skolan inte lika smidigt och skolmiljön blir inte lika bekant för barnen medan inga extra löneutgifter uppstår. Då förskolebarnens antal är ca 7-8 barn kan förskolegruppen fungera som en egen smågrupp som undervisas av en lärare. För att förskolebarnen mera mångsidigt ska få öva sina kompisfärdigheter kan gruppen utökas med 5-åringar. Samarbetet mellan de finskspråkiga och svenskspråkiga grupperna kan fördjupas.

Redan under några år har förskolegrupperna i både Kirjala förskola och Nilsbyn esiopetus varit relativt små. Enligt prognosen kommer inte barnantalet att öka. Om man ordnar verksamheten för förskolebarnen eller för 5-och 6-åringar i skolornas fastighet betyder det att åtminstone en extra anställd behövs i vardera gruppen.

Verksamhetens kvalitet i förskolegrupperna är inte enbart bunden till den fysiska miljön. Det är personalens professionalitet som är avgörande för hurdan undervisning barnen får i förskolan och småbarnspedagogiken. Eftersom den kompletterande småbarnspedagogiken ofta utgör en större del av barnens dag är det viktigt att även den ordnas på ett bra sätt. Det är också viktigt att barnens hela dag blir enhetlig.

Vårdnadshavarna till barn i Kirjala daghem såg fördelar med ordnandet av förskoleundervisning och kompletterande småbarnspedagogik både i skolans fastighet och i Kirjala daghem. Överföringen från förskola till skola sker naturligt då verksamheten ordnas i skolornas fastigheter. Då båda språkgruppernas förskoleundervisning och kompletterande småbarnspedagogik ordnas i Kirjala daghem möjliggörs ett djupare samarbete mellan språkgrupperna.

Skolans personal, de familjer som nu har barn i respektive förskolegrupper och Hem och skolaföreningarna är nöjda med att förskoleundervisningen ordnas i skolans utrymme och önskar att den modellen får fortsätta.